

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Ekspedisjonskontoret
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
201001720-/IAA

Dato
09.12.2010

Spørsmål nr 421 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Ingebjørg Amanda Godskesen. Oppfølging av fylkeslandbruksstyrenes oppgaver etter at styrene ble lagt ned ved årsskifte, og forholdet til det kommunale selvstyret.

Det vises til Deres brev av 3. desember 2010 hvor spørsmål fra stortingsrepresentant Ingebjørg Amanda Godskesen er oversendt meg for besvarelse.

Spørsmålet har følgende ordlyd: *Kan statsråden redegjøre for oppfølgingen av fylkeslandbruksstyrenes oppgaver etter at styrene ble lagt ned ved årsskiftet, og mener statsråden at det kommunale selvstyre innen landbrukspolitikken er godt nok ivaretatt etter reformen?*

Målet for forvaltningsreformen var et forsterket folkestyre og demokrati på lokalt og regionalt nivå gjennom desentralisering av makt og myndighet, og en klar ansvarsdeling mellom forvaltningsnivåene. På landbruksområdet innebar reformen bl.a. at det ikke lenger skulle være fylkeslandbruksstyret, og at noen av styrets oppgaver og noen av Fylkesmannens oppgaver ble lagt til fylkeskommunen.

Fylkeslandbruksstyrenes oppgaver etter forvaltningsreformen

Fylkeslandbruksstyret var et folkevalgt styre på fylkesnivå. I henhold til bestemmelsene i jordloven var styret likevel et statlig organ, og Fylkesmannen forberedte sakene for styret. I *Føresegner for fylkeslandbruksstyra* fastsatt 20. september 1993 var styrenes oppgaver i henhold til § 2 angitt slik:

"Fylkeslandbruksstyra har eit særleg ansvar for sikring av landbruket sine arealressursar. Dei kan gje råd om utforminga av landbrukspolitikken.

Oppgåvene vert nærare fastsett i lover, føresegner og i vedtak gjort av overordna styresmakt.

Arbeidet skal gjerast i samsvar med dei retningslinene overordna styresmakt fastset. Arbeidet skal samordnast med samfunnsplanlegginga og forvaltninga elles.”

Fylkeslandbruksstyrets forvaltningsoppgaver var fra 1. januar 2004 i hovedsak knyttet til å behandle saker som gjaldt klage over kommunens vedtak i enkeltsaker. Eksempler på dette var klage dersom kommunen avslø delingssøknader etter jordloven, eller søknader om konsesjon etter konsesjonsloven. I tillegg til dette behandlet styret saker som gjaldt odelsfrigjøring i første instans. Ut over de konkrete forvaltningsoppgavene, representerte fylkeslandbruksstyret staten i saker etter plan- og bygningsloven og i forbindelse med vern når landbruksinteressene ble berørt. Fylkeslandbruksstyrenes rolle var dermed i hovedsak å ivareta rettssikkerhet for den enkelte, og å sikre at nasjonale hensyn ble trukket inn i saker som ble avgjort lokalt av kommunene.

Med unntak av rådgivningsoppgaven i forbindelse med landbrukspolitikken (se første ledd, siste setning i sitatet ovenfor) ble styret tillagt de konkrete oppgavene ved egne bestemmelser enten i forskrift eller i lov. Oversikten nedenfor viser hvilke endringer i lovgivningen som ble vedtatt som følge av forvaltningsreformen. Endringene går fram av lov 19. juni 2009 nr. 98 om endring av lov om odelsretten og åsetesretten, lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom mv. og lov om jord mv.

Endringer i lovgivningen som følge av forvaltningsreformen:

- Oreigningsloven § 12. Fylkeslandbruksstyrets myndighet til å uttale seg ved ekspropriasjon er lagt til Fylkesmannen.
- Forpaktingsloven § 11. Fylkeslandbruksstyrets myndighet til å behandle klage over tiltredelses- og fratredesseskjønn er lagt til Fylkesmannen.
- Odelsloven § 29 er opphevet.
- Jordskifteloven § 5, fylkeslandbruksstyrets myndighet til å kreve jordskifte er lagt til Fylkesmannen.
- Jordloven §§ 3, 5 og 6. Fylkeslandbruksstyrets forvaltningsoppgaver er lagt til Fylkesmannen. Endringen er fulgt opp med endringer i forskrifter som gjelder saker etter jordloven og konsesjonsloven.
- Skogbruksloven §§ 3, 12 og 21. Fylkeslandbruksstyrets oppgaver er lagt til Fylkesmannen.

Fylkeskommunens oppgaver på landbruksområdet etter forvaltningsreformen

Etter forvaltningsreformen er fylkeskommunen en regional utviklingsaktør på landbruks- og matområdet. Fylkeskommunen ivaretar oppgaver innenfor verdiskaping i landbruket, klima og samfunnsplanlegging. I tillegg har fylkeskommunen ansvar for tilskuddsmidler til rekruttering og kompetanseheving i landbruket. Fylkeskommunens medansvar på landbruks- og matområdet legger til rette for at landbruks- og matsektoren kan bli en integrert del av fylkeskommunenes øvrige ansvars- og arbeidsområder, og behandles som en del av fylkeskommunenes generelle

næringspolitikk og regionalt samfunnsutviklingsarbeid. I tillegg til dette har fylkeskommunen mulighet til å avgi uttalelser i landbrukspolitiske saker, jf. oppgaven fylkeslandbruksstyret hadde etter bestemmelsen som er sitert ovenfor. Den enkelte fylkeskommune kan også gi innspill til det årlige jordbruksoppgjøret.

Kommunenes oppgaver etter forvaltningsreformen – forholdet til det kommunale selvstyret

En rekke lov- og forskriftsendringer som ble vedtatt i perioden fra 1993 til 2004 innebærer at kommunene i dag er førstelinjemyndighet for forvaltningsoppgaver på landbruksområdet. Kommunen er bl.a. tillagt avgjørelsesmyndighet i de fleste sakstypene innen landbrukets eiendomslovgivning. Dette innebærer at kommunen har betydelig muligheter for å innvirke i enkeltsaker innenfor lovgivningens rammer.

Ved lovendringen i 2009 ble det innført en hjemmel i jordloven § 3 som gir Fylkesmannen mulighet til å pålegge kommunen å rapportere inn opplysninger om de vedtak som avgjøres etter jordloven og konsesjonsloven. Det er lagt til grunn at der Fylkesmannen mener det er aktuelt å pålegge rapportering, bør han på forhånd sørge for dialog med kommunen med tanke på hvordan rapporteringen skal gjennomføres. Rapporteringsordningen må ses i sammenheng med Fylkesmannens oppgave som klageinstans.

Oppsummering

Forvaltningsreformen innebærer ingen endring av kommunenes rolle på landbruks- og matområdet. Det betyr at kommunen fortsatt er en landbrukspolitisk aktør innen forvaltning og samfunns- og næringsutvikling på landbruks- og matområdet. Fylkeslandbruksstyrets rolle som klageorgan med et særlig ansvar for rettssikkerhet og ivaretagelse av nasjonale hensyn er flyttet til Fylkesmannen. Styrets oppgaver knyttet til landbrukspolitikken er flyttet til fylkeskommunen. I tillegg er fylkeskommunen blitt regional utviklingsaktør på landbruks- og matområdet, og forvalter særskilte tilskudd innen rekruttering og kompetanseheving i landbruket.

Jeg mener at disse løsningene har ført til en klarere ansvarsdeling, og et forsterket folkestyre og demokrati på lokalt og regionalt nivå, i tråd med målet for forvaltningsreformen. Jeg mener også at løsningene åpner for at kommunene i mange saker kan utøve kommunalt selvstyre innenfor de rammer som er fastsatt i regelverket.

Med hilsen

Lars Peder Brekk